

Letterportret

Zwerven in het portret van Guido Gezelle : een fluïde blik

Materialen : papier, inkt, stiften, balpennen, potloden, kalkstiften, houtskool

Begin oktober 2019 vertelde onze docent tekenen Matthias Knockaert dat we met de groep een portret van Guido Gezelle zouden mogen maken voor een tentoonstelling in de bibliotheek van Brugge naar aanleiding van het lanceren van een nieuwe website en het herdenken van de geboorte van Guido Gezelle 190 jaar geleden. We zijn studenten van het atelier tekenkunst van het eerste jaar van de academie Brugge DKO afdeling Oostkamp. We zijn een bont gezelschap van mannen en vrouwen tussen 20 en 65 jaar.

Matthias toonde ons fragmenten uit het archief van Guido Gezelle. Daar zagen we dat hij zijn papier echt in alle richtingen volschrijft, arceert, onderlijnt, overschrijft en in meerdere lagen werkt. Gezelle schreef soms strofes van gedichten die hij uitknipte en dan in een eigen gekozen volgorde weer opnieuw aan elkaar plakte. Gezelle ging spaarzaam met zijn papier om. Hij was onder andere een verzamelaar van dialectwoorden, woorden uit vele vreemde talen, vloekwoorden en had heel wat filosofische nota's. Hij maakte af en toe ook wat tekeningen. Hij droeg de taal hoog in zijn vaandel en gaf die kleur, muziek en beweging.

Het beeldend vertrekpunt van Guido Gezelle portret is de gelaagdheid van zijn notities. Hier ontstond al een basis voor het portret. Om deze gelaagdheid beeldend vorm te geven liet Matthias ons (exemplarisch en eerder toevallig gekozen) enkele werken van de Nederlandse kunstenares Marisa Rappard en de Zuid-Afrikaanse kunstenaar William Kentridge zien.

Het werk van Rappard is abstracter en sculpturaal maar de manier waarop ze tekenkunstige elementen en texturen combineert was een eerste mogelijk aanknopingspunt. Ze vult aanvankelijk en geleidelijk een wit papier met een grote verscheidenheid aan lijnen, krabbels en vlekken. Bewegingen met haar potlood of ander tekenmateriaal herhalen zich. Lijnen kunnen gecombineerd worden met figuratieve elementen. In een laatste fase past ze de dichte kriskras van de lijnen zo aan dat het de kijker uitnodigt om er eindeloos in rond te lopen. Hoe meer je er naar kijkt, hoe meer vormen, figuren en structuren, verloren fragmenten van verhalen die er tevoorschijn komen.

Daarnaast had ook de Zuid-Afrikaanse William Kentridge zijn toevallige invloed. Als maatschappijkritische hedendaagse kunstenaar maakte hij onder andere een reeks grote tekeningen van bomen in Indische inkt. Zij analyseren de vorm van verschillende bomen die inheems zijn in Zuid-Afrika. Getekend over meerdere pagina's uit boeken, wordt elke tekening als een puzzel samengesteld. De enkele pagina's ontstonden eerst apart geschreven en geschilderd en daarna werd de hele reeks samengevoegd.

Zo kwamen we tot een puzzel van 16 stukken van een portret van Guido Gezelle weergegeven in 11 tinten grijs. Met 10 studenten gingen we elk onze persoonlijke en kunstzinnige teken- en schrijfweg met een stuk van zijn portret. We kregen de vrijheid om met lijnen, vormen, tekens, letters en verhalen dit gestalte te geven.

Els Callens en Matthias Knockaert
Brugge, 15 januari 2020

<http://www.academiebruggedko.be/>

https://www.instagram.com/matthias_knockaert/

<http://www.marisarappard.nl/>

<http://davidkrutprojects.com/30940/assembly-william-kentridges-linocut-tree>

<p>1. De kobbenette</p> <p>Gezelle was fan van kleine diertjes en dialectwoorden. Zo had Gezelle ook een gedicht over een 'kobbe' en haar 'nette'. In dit deel zit de 'kobbenette' (spinnenweb) verwerkt. Je merkt bijna niet dat de letters van het woord 'ziele' in het blauw verborgen zijn. De 'kobbe' staat symbool voor het zorgende en de 'nette' het herstellende. Was Gezelle in in zijn 'ziele' als een 'kobbe' ?</p> <p>Els Callens</p>	<p>2. Schrijverkes</p> <p>De schrijverkes nodigen uit om te tekenen en daarnaast losse teksten van Guido gezelle in elkaar te laten bewegen met een eigen schrijfstijl. De schrijverkes gaan alle richtingen uit en zijn in een veelheid van vormen minder of meer grijs zichtbaar.</p> <p>Wim Vanthournout</p>	<p>3. Gedichten en beelden</p> <p>Zoekend naar een manier om het gelaat van de dichter te tekenen met zwart-grijs-witte tonen, kwam een analyse van enkele gedichten. Ze overschrijven in lichte en donkere tinten was een ontdekking. Door zijn eenvoudige maar zeer beeldende taal zie je alles zo verschijnen in je verbeelding.</p> <p>Luc Van Kerschave</p>	<p>4. Vogelkens</p> <p>Aan de hand van verschillende materialen werden de vormen van een vogel, een hart, een ster en een maan verwerkt. Ook krassen veroveren dit stuk. De laatste woorden van Gezelle 'Ik hoorde zo geirne de vogelkens fluiten' werden vloeiend verwerkt.</p> <p>Lisa Willems</p>
<p>5. Aan elkaar schrijven en plakken</p> <p>Hier wordt zoals Gezelle geschreven en overschreven. Ook werden kleinere stukken papier met tape als speels toeval aan elkaar verbonden. Als basistekst werd gekozen voor uittreksels uit het boek 'geen zelf, geen ander, aanwijzingen bij boeddhistische meditatie' van Ayya Khema.</p> <p>Els Robaey</p>	<p>6. Lijnen</p> <p>Deze tekening is tot stand gekomen, door een spontane ingeving. Dit gebeurde aan de hand van lijnen in verschillende vormen en elementen. De lijn schrijven hun eigen verhaal. Deze werden samen verwerkt tot een groot geheel.</p> <p>Emma Willems</p>	<p>7. Vriendschap en de schepping.</p> <p>In het voorhoofd vind je een winterse 'witte spreek' met een vers over vriendschap. Mede door zijn ouders had Gezelle een liefdevol oog voor natuur en 'hovenieren'. Hier werd gekozen om natuurelementen uit gedichten van Gezelle in een tintenmix van grijs te visualiseren in verschillende vormen en groottes. De 'biekorf in stro' en de 'donkre bietjes' ontbreken niet.</p> <p>Els Callens</p>	<p>8. Blommen en bladren</p> <p>De vele gedichten rond bloemen en bladeren van de bomen zijn de inspiratie van dit stuk. De bladeren wentelen, dwarrelen en vallen in grote hoeveelheden. Hangende bloemen en kelken bloeien sierlijk zoet in het rond. De zachte, levende organische elementen in repetitieve vormen staan hierbij centraal.</p> <p>Elke Linskens</p>
<p>9. Streepjes</p> <p>Een veld van streepjes meer of minder condens bij elkaar zorgen voor een bonte wemeling van de grijsintinten. Teksten van Gezelle werden opnieuw losweg gekozen en vloeiend geïntegreerd in het geheel.</p> <p>Wim Vanthournout</p>	<p>10. Krinkelen</p> <p>Hier werd een gekend gedicht van Gezelle 'Krinkelende winkelende waterding' krinkelend geschreven en dit geheel door elkaar. Er zijn verschillende schakeringen te vinden en het geschrevene heeft schoon en vloeiend het witte papier gevuld.</p> <p>Nica Prosec</p>	<p>11. Emoties in alle tinten.</p> <p>Elk getint mini-figuurtje heeft zijn eigen emotie, neutraal, dansend, zittend, nonchalant staand..., zoals elke letter, woord of zin bij Gezelle ook een emotie uitdrukt. Het stukje Gezelle, dat van op afstand een subtiele schakering van tinten en sentimenten vormt, is van dichtbij een afbeelding van een familie van kleine en grotere personages.</p> <p>Luc Van Quickenborne</p>	<p>12. Gedichten en beelden</p> <p>Uw standbeeld in Brugge, uw naam in de les Nederlands.</p> <p>Bij het tekenen van een deel van uw gelaat, bij het lezen van uw poëzie, zie je meteen de beelden, zie je de schoonheid van je taal.</p> <p>Een abeele wordt taal.</p> <p>Luc Van Kerschave</p>
<p>13. Bewegen en mediteren</p> <p>In dit stuk ligt de nadruk op het schrijven zelf, de motoriek en het aan een rijgen en schrijven van woorden. Zo kon Gezelle schrijven en communiceren. Hier wordt zoals Gezelle geschreven en overschreven. Als basistekst werd eveneens gekozen voor uittreksels uit het boek 'geen zelf, geen ander, aanwijzingen bij boeddhistische meditatie' van Ayya Khema.</p> <p>Els Robaey</p>	<p>14. 'Den almanak'</p> <p>Op de scheurkalender vind je bij iedere maand een omschrijving terug. Je leest ook wanneer de zon op en onder gaat.. Nauwgezet en miniscul vind je dit gegeven hier terug. Wist je dat de scheurkalender van 2020 wel 170 raadsels van Guido Gezelle bevat ?</p> <p>Nica Prosec</p>	<p>15. 'De ziele en het kooren'</p> <p>'Als de ziele luistert' en 'Als je naar het kooren luistert' zijn twee Gezelle-zinnen waarmee met de woorden en letters gespeeld werd en heel even lichtgeel en hemels blauw werden opgetild. Gezelle en zijn liefde voor talen vind je terug in het woord taal dat in meerdere talen 'schone' werd geschreven.</p> <p>Els Callens</p>	<p>16. Onze handen tekenen</p> <p>We kozen ervoor om ons werk onzichtbaar doch aanwezig donker te signeren en dit meerdere keren en meerlagig. Wie zoekt, die vindt.</p> <p>Els, Heleen, Elke, Nica, Els, Luc, Luc, Wim, Emma, Lisa en Matthias Knockaert</p>